

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ'. - φύλ. 3 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 17 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 548

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕ-Ι-ΓΚΕΣΤΑΜ. Το βιβλίο του μικρού
ἀδερφοῦ (συνέχεια).

ΙΨΕΝ. Ὁ θάνατος τῆς Ὅσε (ἀπὸ τὸν Πέρ Γκύντ). Μετά-
φραση Κ. Χατζοπούλου.

Μ. ΦΙΑΗΝΤΑΣ. Μία γραμματικοῦλα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. -- Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. -- Ο,ΤΙ ΘΕ
ΛΕΤΕ. -- ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

G BRANDES. Γιά τὸν Ίψεν καὶ τὴ ζωὴ του (συνέ-
χεια).

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΣΕ

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ,, ΤΟΥ ΙΨΕΝ

Κάμαρα στῆς Ὅσε τὸ σπίτι. Φοιτῶ ἀπὸ κρύφωνα σπιθηρι-
ζει στὸ τζάκι. Ἡ γάτα καθισμένη σὲ μιὰ καρέκλα στὸ
κάτω μέρος τοῦ κρεβατιοῦ.

ΟΣΕ πεσμένη σὲ κρεβάτι πικρατεύει ἀνήσυχη
ἀπάνω σὲ σκέπασμά της:

"Ἄχ θε μου, δὲν ἔρχεται ; Ἡ ὥρα
σὺν ἀτέλειωτῇ ἀργίᾳ πὼς κυλά !
Ποιὸν νὰ στείλω δὲν ἔχω ἐκεῖ τώρα,
νὰ τοῦ πῶ ἤθελα ὡστὸσο πολλά.
Στιγμὴ πᾶ δὲν εἶναι νὰ χάνω !
Γοργὰ τόσο ποιὸς τόλει νάρθη !
Νὰ μποροῦσα ἀπ' τὸ νοῦ νὰ τὸ βγάλω :
αὐστηρὰ πὼς δὲν τοῦχω φερθεῖ !

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ ἔρχεται :

Καλησπέρα !

ΟΣΕ :

Βλοημένο μου ! Νὰ σε,
ἤρθες τώρα, ἀκριβό μου παιδί !
Μὰ ἐδῶ κάτω νὰ βγῆς ! Δὲ φοβάσαι
τὴ ζωὴ σου, ἂν κανέναν σὲ δῇ ;

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Ἡ ὁργὴ τὴ ζωὴ νὰ τὴν πάρῃ.
Νάρθη ἔπρεπε δῶ νὰ σὲ δῶ.

ΟΣΕ :

"Ἐ ποῦ 'ναι, ἄς τὰ δῇ τώρα ἢ Κάρι
μπορῶ πιά νὰ φύγω ἀποδῶ.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

"Ἄκου κεῖ κουταμάρες : Νὰ φύγω !
Καὶ ποῦ τόχεις νὰ πᾶς, δὲ μοῦ λές ;

ΟΣΕ :

"Ἄχ, Πέρ ! νοιώθω τελειώνει σὲ λίγῃ
ὥρες πιά δὲ μοῦ μένουν πολλές.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ πλέκει τὰ χέρια καὶ πηγαίνει πέρα δῶθε:
Νάτα ! ἐκεῖ ἀπ' τὰ στενὰ ἔχω γλυτώσει
ἡσυχία τόχα ἐδῶ πὼς θὰ βρῶ ! --
Σοῦχουν πόδια καὶ χέρια παγῶσει ;

ΟΣΕ :

Ναί, Πέρ, νὰ σιμώνῃ θωρῶ. --
Πὼς τὰ μάτια μου σβιοῦν σὰ νοήσης,
ἔλα, ἀγάλια σφάλισ' τα ἐσύ.
Γιὰ τὴν κάσα μου δὰ θὰ φροντίσης
μὰ τὴ θέλω, ἀκριβέ μου, χρυσή.
Μὰ ὄχι, ὄχι, τί λέω -- ;

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Σῶπα ! Μένει

γι' αὐτὰ νὰ σκεφτοῦμε καιρός.

ΟΣΕ :

Ναί, ναί.

Κοιτάζει ἀνήσυχη γύρω στὴν κάμαρα.

Βλέπεις ἐδῶ τί ἀπομένει
ἀπ' ὅλα. Εἶν' ὁ κόσμος σκληρός.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ μὲ μιὰ στροφὴ :

"Ἐ !

Τραγιά.

Τὸ ξέρω, ἐγὼ φταίω. Τί κερδαίνω
νὰ τάκούγω κάθε στιγμὴ ;

ΟΣΕ :

"Ἐσύ ; Ὅχι ἐσύ, τόργισμένο
μεθήσι εἶταν σ' ὅλα ἀφορμὴ.
Ἄκριβό μου, εἶχες πειρ' στὸ μεθήσι
τί κάνει ποιὸς νοιώθει καλά ;
Σ' εἶχε κιόλα ἢ καβάλα ζαλίσει
μὲ τὸν τρίγο στοῦς βράχους ψηλά.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Ἐῶλα κούτσουρα ! Ἐῶνα τα τώρα,
ἔῶνα τα ὅλα γι' αὐτὴ τὴ βραδιά.

"Ας αφήσουμε, μάννα, γιὰ ἄλλη ὥρα
τὴ βασιλιὰ καὶ θλιμένη καρδιά.

Καθίζει στὴν ἀγκυρὰ τοῦ κρεβατιοῦ.

"Ἐλα δῶ νὰ μιλήσουμε μόνο
γιὰ τὸν ὄμορφο οἱ δυὸ μας καιρὸ —
νὰ ξεχάσουμε κάθε μας πόνο,
καθετὶς θλιβερὸ καὶ πικρὸ. —
Νί κ' ἢ γέροντι γάτα λαγαρίζει,
στὴ ζωὴ 'και τὴ ἀκόμα, γιὰ δές !

ΟΣΕ :

Νᾶκουες πῶς ὅλη νύχτα γρονιιάζει,
ποιὸς τὸ ξέρει τί νοιώθει μαζές !

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ ἄλλόζοντας ὁμιλία :

Στὸ χωριὸ τί καινούριο ἐδῶ κάτου ;

ΟΣΕ χαμογελώντας :

Λένε : κάποιο κορίτσι — ψηλά
στὸ βουνὸ βλέπει πάντα ἢ ματιά του.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ γοργί :

'Ο Μὰς Μόεν εἶναι πάντα καλά ;

ΟΣΕ :

Λένε πῶς ἀπ' τῶν γέρον τὸ κλάμα
δὲν ἰδρώνει τῆς κόρης τὸ αὐτί.
Πέο, γιὰ κοιτάξε κ' ἴσως τὸ πρᾶμα
κάπως πάλι μπορεῖ νὰ σιαχτή —

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Μὰ γιὰ πέ : ὁ σιδερός τί ἔχει γίνει ;

ΟΣΕ :

Στὴν ὄργη ἄσ' τον νὰ πάη τὸ λερό.
Λέ ρωτᾷς πῶς τῆ λέν κάλλιο ἐκείνη —
τὴν ζοπέλα — τὴν ξέρις, θυρωῶ —

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

"Ὀχι, τώρα ἄς μιλήσουμε μόνο
γιὰ τὸν ὄμορφο οἱ δυὸ μας καιρὸ
καὶ ἄς ξεχάσουμε κάθε μας πόνο,
καθετὶς θλιβερὸ καὶ πικρὸ.
Μὴ διψᾷς ; "Ἐ, νὰ πῆς θέλεις κάτι ;
Δὲν τεντώνεσαι ; "Ἡ δὲ σὲ χωρᾷ
τὸ κρεβάτι — ἄ, δὲν εἶν' τὸ κρεβάτι,
ποῦ παιδι ἔπαιζα δῶ μιὰ φορᾷ ;
Τὶς βραδιές μας θυμῆσον ἀκκουμποῦσες
στὸ κρεβάτι μου ἐδῶ στὸ πλευρὸ
καὶ μὲ σκέπαζες πρὶν κα ἀρχινοῦσες
παραμύθια, τραγούδια σωρό.

ΟΣΕ :

'Ο πατέρας στὸν τόπο τῶν ξένο
σὰ γυρνοῦσε, ναί, παίζαμε οἱ δυὸ :
εἶταν σάνια τὸ στρώμα σου ἐδῶ
καὶ τὸ πᾶτωμα φιδὸρ παγωμένο.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Τὸ καλύτερο ὄμως, μητέρα,
τὸ θυμᾶσαι — ; εἶτ' ἐν τᾶγορα φαριά,
ποῦ πηγαίναν καπνὸς στὸν ἀέρα —

ΟΣΕ :

Τί θαρρεῖς πῶς τὸ ξέχασα πιά ;
Δὲν καθόταν ἢ γάτα τῆς Κάρι
στὴν κορφή τοῦ σκιμνιοῦ τοῦ παλιοῦ — :

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Στὸ παλάτι δυσμὰ ἀπ' τὸ φεγγάρι,
στὸ παλάτι πρὸς τὸ ἔβγα τοῦ ἡλιοῦ,
πρὸς τοῦ Σόρια - Μόρια τὰ μέρη
πάαινε ὁ δρόμος ψηλά χαμηλά.
"Ἐνα ξύλο βαστοῦσες στὸ χέρι
καμουτσι σηκωμένο ψηλά.

ΟΣΕ :

Ναί, καθόμουνα πρὸς ἀμαξίς —

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

"Ἐ, θυμᾶσαι ; Τὰ γέμια ἀπολοῦσες
κα ὅπως τρέχαμε, πάντα γυρνοῦσες
μὴν κρυῶνω ἐγὼ κεῖ νὰ ρωτᾷς.
Βλογημένη γριά μου, σπολλάτη —
ἀγαθὴ 'σουνα πάντα ψυχὴ — !
Τί βγγᾷς ; Ποῦ πονᾷς ; Πέ !

ΟΣΕ :

Στὴν πλάτη.

Τὸ σανίδι εἶναι κάτω τραχύ.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Νά, ξαπλώσου ἐδῶ πάνω σὲ μένα.
"Ἐ ; Ἀπαλότερα τώρα ἀκκουμπᾷς.

ΟΣΕ :

"Ὀχι ! Θέλω νὰ πᾶω !

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Ποῦ νὰ πᾶς ;

ΟΣΕ :

Πέο, νὰ φύγω, νὰ πᾶω ὀλοένα.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Κουταμάρες ! Σκεπᾶσου ἐδῶ τώρα.
Νὰ καθήσω ἔτσι ἐγὼ στὸ πλευρὸ.
Νὰ περάσουμε ἀπόψε τὴν ὥρα,
παραμύθια νὰ ποῦμε σωρό.

ΟΣΕ :

Νοιώθω μέσα μου σὰ στενοχώρια·
φέρ' τῆ σύναψη κάλλιο ἀποκεῖ.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Στὸ παλάτι τοῦ Σόρια - Μόρια
οἱ οἰγάδες τρανὴ ἔχουν γιορτή.
Μὲς τῆ σάνια σου αὐτοῦ ξαπλωμένη
θὰ σὲ πᾶω παρακεῖ ἀπ' τὸ ραῖδιό.

ΟΣΕ :

Μὰ εἶμαι, Πέο, καὶ γὼ ἐκεῖ καλεσμένη :

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Καλεσμένοι ναί, μάννα, κ' οἱ δυὸ.

Πέριε ἕνα σκοινὶ γύρω ἀπὸ τὴν καρέκλα, ὅπου κάθεται ἢ
γάτα, παίρνει ἕνα ξύλο στὸ χέρι καὶ καθίζει στὴν ἀγκυρὰ
τοῦ κρεβατιοῦ.

Χόπ, μαῦρε, στὰ τέσσερα ! Πήδα !

"Ετσι, νά ! γιά τόν κόπο μου αυτό.

ΚΑΡΙ ἔρχεται :

Μπά ! 'Ο Πέρ ; "Ε πιά ἔχουμε περάσει
τὸ πιὸ σκληρὸ καὶ πιὸ βαρύ.

Θές μου, δές την πῶς ἔχει συχάσει —
ἢ μὴν εἶναι — ;

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Σετ ! Εἶναι νεκρή.

"Η Κάρι κλαίει κοντὰ στὸ λείψανο. 'Ο Πέρ Γκύντ πηγαίνει
κάμποση ὥρα περαδῶθε στὴν κάμαρα. Τέλος σταματᾷ
κοντὰ στὸ κρεβάτι.

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Μὲ τιμὴ θάψε δῶ τὴ μητέρα.

Νά πηγαίνω ἐγὼ τώρα ἔχω βιλί.

ΚΑΡΙ :

Πᾶς μακριά ;

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Πρὸς τὴ θάλασσα πέρα.

ΚΑΡΙ :

Τόσο πέρα !

ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :

Κι ἀκόμα μακριά.

Φεύγει.

Μετάφραση ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

GEORG BRANDES

ΓΙΑ ΤΟΝ ΊΨΕΝ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

(HENRIK IBSEN INTIME)

Μετάφρ. Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ 2...

III

Νά γιατί μέσα σὲ μιὰ σάγα (*) πού κάνει τὴ Νορ-
βηγία τῆς ἀρχῆς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνα νὰ ξανα-
ζει, ὁ Ίψεν μπόρεσε νὰ βρεῖ ἓνα θέμα πού τὸν ἐν-
διέφερε : τοῦ πρόσφερε ἱστορικά πρόσωπα, ἱκανὰ γιὰ
νὰ ἐνσάρκωσουν τὸ ἕτι τὸν ἀπασκολοῦσε ἀπὸ πρῖν.
Ἐγραψε τοὺς *Μνηστῆρες τοῦ Στέμματος*. Κάτω ἀπὸ
τ' ἀχνάρια τοῦ Χάικων, στήριξε τὴν ἰδιοφυΐα τὴν ἄ-
μεση, ἐνῶ μὲ τὸ Σκουλέ προσωποποίησε τὸ διανοητικὸ
ἐρευνητικὸ καὶ ἡ φαντασία τοῦ Ίψεν ἤξερε νὰ φανε-
ρώσει σ' αὐτόνε ὅ,τι μπόρουσε νὰ τονὲ κάνει μ' ἐν-
διαφέρο, μ' ἐνδιαφέρο μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ Χάικων.

Ἀκόμα σὰ φορεῖ τὴν κορώνα τοῦ βασιλιᾶ ὁ Σκουλέ
ἀμφιβάλει γιὰ τὸν προορισμὸ του. Ζητάει ἀπὸ τὸ
βάρδο του νὰ μάθει ποιά χαρίσματα θὰ τοῦ χρειαζόν-
τουσαν γιὰ νὰ γείνει ἀληθινὰ ἓνας βασιλιάς. 'Ο σκάλ-
δος (**) ξεφεύγει ἀπὸ τὸ ζήτημα ἀπαντώντας πῶς δὲν
ἔχει πιά νὰ γείνει βασιλιάς μιὰ φορὰ πού εἶναι, ὅταν ὁ

βασιλιάς τοῦ ζητάει ἂν εἶναι κι' αὐτὸς βέβαιος πῶς
θάναί πάντα ποιητής.

Μ' ἄλλα λόγια εἶναι ἡ ἀμφιβολία γιὰ τὸν
προορισμὸ τοῦ ποιητῆ, πού ὁ Ίψεν γυρεύει νὰ δια-
φωτίσει ταιριάζοντας τὴνε μὲ τὴν ἀμφιβολία γιὰ τὴν
ἀποστολὴ τοῦ βασιλιᾶ κι' ὅχι τὸ ἀντίθετο.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά καὶ μ' ἓνα τρόπο πιὸ πο-
νηρὸ, ὁ Βγιόρσον βρίσκεται χρησιμοποιημένος μέσ'
στὴν *Ἐνωσὴ τῶν νέων*. Μέσα στὸ ἔργο αὐτό, ὁ τρο-
μερὸς Στένγαρτ, ὁ διαλεχτικὸς ἀρριβίστας, δανείστηκε
ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία του πολλὰ χαρακτηριστικὰ ση-
μαῖδια. Ἡ ἐπιτυχία τονὲ ζαλιζει. Τὴ στιγμή τῆς ἐμφά-
νισης τοῦ ἔργου, ὅλοι πίστεψαν πῶς, ξεσκεπάζεται μιὰ
σάτυρα γιὰ τὸ νέο Βγιόρσον σ' ἓνα διάλογο καθὼς
αὐτόνε :

— Νᾶσαι πιστὸς κι' ἀληθινὸς !—Θᾶμαι !— Ναι,
αὐτὸ δὲν εἶναι μιὰν ἄφραστη εὐτυχία νὰ μπόρεις ἔτσι
νὰ φέρνεις μαζί σου κεινοὺς πού ἀποτελοῦν τὴν πλειο-
νότητα ! Ἡ εὐγνωμοσύνη δὲ θάπρεπε τότες νὰ σὲ κάνει
κολό ; Καὶ πῶς θὰ μπόρουσε κανένας νὰ μὴν ἀγαπᾷ
τοὺς ἀνθρώπους ; Ἐχὼ τὴν ἰδέα πῶς θὰ μπόρουσα
νὰ τοὺς σφίξω ὅλους μαζί πάνω στὴν καρδιά μου,
γιὰ νὰ κλάψω καὶ νὰ τοὺς ζητήσω συχώρηση γιὰ ὅ,τι
ἡ μεροληψία τοῦ Θεοῦ μουῦδωκε πτόιερο παρὰ σὲ
κείνους.

'Ο Βγιόρσον ἔπειτα τὸ κατάλαβε καλὰ πῶς τὸ ση-
μεῖο αὐτὸ τὸν ἐνδιέφερε. Γιατὶ μέσα στὸ ποίημά του
στὸ *Γιόχαν Σβεργρόνπ* ἀπάντησε :

«Τὸ ἱερὸ δάσος τῆς ποίησης δίνει λοιπὸν ἀστέρο στοὺς
ἐπίβουλους φονιάδες ; — Ἄν εἶναι αὐ ὁ κἀτι καινούριω πού
βλασ αἶνει, τότες ἐγὼ κρατιέμαι ἀπὸ μαζουά.»

Τρία χρόνια ἀργότερα καὶ νέα συνάντησι. Στὸ
Βγιόρσον πού εἶχε σ' ἓνα συγγραματάκι τοῦ 1872, συ-
στήσει «μιὰν ἀλλαγὴν σημάτων» σχετικὰ μὲ τὴ στάσι
τῶν σκαντιναϊκῶν χωρῶν ἀγνάντια στὴ Γερμανία, ὁ
Ίψεν ἀπάντησε μὲ τὸ ποίημά του, τὸ γιοματό πίκρα :
Τὰ Σήματα τῶν χωρῶν τοῦ Βορρά, πλημμυρισμένο
ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησι πού τοῦ ξυπνοῦσε τὸ ἄδικο πού
εἶχε γίνει στὴ Δανία.

Οἱ τελευταῖοι στίχοι μᾶς δείχνουν «τὸν ἱερέα τοῦ
παγγερμανισμοῦ πού κηρύττει τὸ ἀποτραβήγμα καὶ
τὴ συμφιλίωσι»... «Ἐμπρὸς οἱ λόγοι ! 'Ο πεινιὸς
τοῦ ἀνεμοδείχτη ἄλλαξε σήματα !»

Ἦστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια, πρέπει νὰ τὸ ποιῆμε, κι' ὁ
ἴδιος ὁ Ίψεν ἄλλαξε ἐπίσης σήματα !

Ἀπὸ τότες, γιὰ πολλὰ χρόνια, οἱ δύο Διάσκαλοι
τῆς νορβηγικῆς λογοτεχνίας ζοῦσαν μὲ τὸ σύστημα
τῆς ἐνοπλῆς εἰρήνης.

Ἦστε ἓνα πράγμα δὲν μᾶς δίνει καμμιά ἀμφιβο-
λία : ἡ διαφορὰ πού εἶχε ἀγνάντια στὸ Βγιόρσον,
ἔδωκε ἓνα maximum διαφάνειας στὰ χαρακτηριστικὰ
γνωρίσματα τοῦ Ίψεν. 'Ο ὀπτιμιστικὸς χαρακτήρας
ὁ σὰν ἠλιολουσμένος προσδεχτικὸς κι' ὁ φλύαρος τοῦ
Βγιόρσον, ἔκανε τὸν Ίψεν δυὸ φορές «φωτόφοβο»,
γιὰ νὰ μεταχειριστοῦμε τὴν ἴδια του τὴν ἔκφρασι, τὸ

(*) Ἔτσι ὀνομάζεται ἡ σκαντιναϊκὴ παράδοσι.

(**) Σκάλδοι ὀνομαζόντουσαν οἱ σκαντιναῖοι βάρδοι.

Ἔ, μάννα, κρούνεις ; Ντροπή !
 Θερσίξει ὁ ἀέρας λεπίδα,
 σὰν τρέχη ὁ ψαφῆς μου ἀστραπή.
 ΟΣΕ :
 Καλὲ Πέτρ, τί εἶν' αὐτὸ πού βουτίζει ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Τάσημένα κουδούνια βροντοῦν.
 ΟΣΕ :
 Ὡ πῶς κούφια ἀποκάτω δ' ἡ τρίζει !
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Ἐνα φῖορ τ' ἄλλογ' ἄμα περνοῦν.
 ΟΣΕ :
 Πέτρ, φοβᾶμαι ! Ἄχ' ἐκεῖ τί βογγάει
 καὶ στενάξει σιτριγγὰ καὶ βαριά ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Κάθησ' ἡσυχῇ ! Ὁ ἀέρας φουσάει
 στὰ ἐλάτια ψηλά στὰ ραϊδιά.
 ΟΣΕ :
 Πέτρα ἀστράφτει μακριά, σπιθηρίζει.
 Ποῦθε νᾶρχεται κείνο τὸ φῶς ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Τὸ παλάτι ὄλο κεῖ λαμπηρίζει.
 Ἄν ἀκούς πού χορεύουν ;
 ΟΣΕ :
 Ἔ πῶς ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Ὁ ἅγιος Πέτρος στέκει ὄξω στὴν πόλη
 καὶ προσμένει γιὰ νᾶμπης καὶ σύ.
 ΟΣΕ :
 Χαιρετᾶ ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Σοῦ κουνᾶ τὸ μαντήλι,
 τὸ γλυκότερο σουχει κρασί.
 ΟΣΕ :
 Κρασί ; Νᾶχη ἐκεῖ καὶ τσουρέκια ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Ἄκου λέει ; Μιὰ γεμάτη ἀπλαδιά.
 Κεῖ ἀπομέσα καφὲ καὶ μπουρέκια
 ἐτοιμάζει γιὰ σὲ ἢ παπαδιά.
 ΟΣΕ :
 Ὡ, Χριστέ ! Θὰ βλέπομαστε πάλι ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Ὅσο θέλεις, καθὼς μιὰ φορὰ.
 ΟΣΕ :
 Εἶν' ἀλήθεια ; Σὲ τόσο μεγάλῃ
 μὲ πηγαίνεις, παιδί μου, χαρὰ ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ σκαρταρίζει τὸ καμουτσὶ :
 Χόπ, μαῦρε μου, πίδα, πηλάλι !
 ΟΣΕ :
 Καλὲ Πέτρ, μὰ πᾶς ἴσια γραμμὴ ;
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ σκαρταρίζει πάλι τὸ καμουτσὶ :
 Πλατεῖα δῶ εἶν' ἡ στράτα.

ΟΣΕ :
 Ἡ τρεγάλα
 μου λιανίζει τὸ δόλιο κορμί.
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Τὸ παλάτι νά, δὲς το ἐκεῖ πίσω.
 Σὲ λιγάκι τὴν πόρτα χτυπᾶς.
 ΟΣΕ :
 Νά, θὰ γύρω, τὰ μάτια θὰ κλείσω·
 ὅπου θέλεις, παιδί μου, ἄς μὲ πᾶς.
 ΠΕΡ ΓΚΥΝΤ :
 Μόχτα ! βιάσου, ψαρή ! Πηδηχτά !
 Χλαλοῦ τὸ παλάτι τὸ ζώνει.
 Μπρὸς στὴν πόρτα βουή, στρημωχτά.
 Ὁ Πέτρ Γκύντ μὲ τὴ μάννα συμφώνει !
 Ἔ, ἀφέντη ἅγιε Πέτρο, θαρρεῖς
 πῶς τῆς μάννας τὴν πόρτα θὰ κλείσης ;
 Ἐγὼ λέω πῶς καιρὸ νὰ γυρίσης
 τέτοιο τίμιο κορμί δὲ θὰ βοῆς.
 Ἔ, γιὰ μὲ δὲ μιλῶ· ἐγὼ τὴν πλάτη
 νὰ γυρίσω ἐδῶ ἀπόξω μπορῶ.
 Ἄν μοῦ δώσης νὰ πιῶ, πίνω κάτι
 δὲ μοῦ δώσης, μικρὸ τὸ κακό.
 Κοροφέξαλα ἀράδιαζα τόσου,
 μόνο ὁ διάολος μπορεῖ πὺδ' πολλὰ,
 καὶ τὴ μάννα τὴν ἔβριζα κλώσσα,
 πού κακάριζε κεῖ στὰ καλά.
 Μὰ ἐσὺ ἄς τὴ δεχτῆς καθὼς πρέπει
 καὶ ἄς τὴ βίλης στὴν πρώτη μεριά·
 ἄλλη τέτοια ἐδῶ ὁ τόπος δὲ βλέπει
 στὸν καιρὸ μας νᾶρθῆ ἄπ' τὰ χωριά.
 Χό-χό ! νά καὶ ὁ Θεός ! Ἐνα χέρι,
 ἅγιε Πέτρο, καὶ αὐτὸς θὰ σ' ἰά πῃ !
 Μὲ μαθεῖα φωνή :
 «Τὰ καμώματα ἄσε δὰ τοῦ πορτιέρη·
 μπορεῖ λεύτερα ἢ Ὅσε νὰ μῆ !»
 Γελά δυνατὰ καὶ στήριξε πρὸς τὴ μητέρα του :
 Ἔ, δὲν τόχω σωστά, πέ μου, νοιώσει ;
 Ἄρχινᾶ ἄλλο σκοτὸ τώρα, δέ !
 Τρομαγμένα :
 Μὰ τὰ μάτια σου τί ἔχουν γουρλώσει ;
 Μάννα, τί ἔχεις ; τί ἔπαθες, ἔ — ;
 Πηγαίνει στὴν κορφή τοῦ γραβιτιῶ.
 Τί, τὸ γιό σου ζητᾶς νὰ φοβίσης — ;
 Μάννα, μίλησε· ὁ γιός σου εἶμαι γιό !
 Τῆς πᾶνει ἀπαλὰ τὸ μέτωπο καὶ τὰ χέρια. Ἐπειτα περὶ το
 σκοινὶ στὴν καρδέλα καὶ λέει μὲ χαμηλωμένη φωνή :
 Ἔτσι, ἔ ! — Σῦρε, ψαρή, νὰ βουζήσης·
 τὸ ταξίδι μας τέλειωσε δῶ.
 Τῆς κλείνει τὰ μάτια καὶ σκίρει ἀπάνω τῆς.
 Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ σου,
 γιὰ ξυλιὰς καὶ γιὰ χάρδια εὐχαριστῶ.
 Μὰ ἄς πάρη καπιτὶ καὶ τὸ παιδί σου. —
 Σφίγγει τὸ μάγουλό του στὸ στόμα τῆς.

ἀποτροβήξε ἀπὸ τοὺς θόρυβους τῆς μέρας, τὸν ἔκανε δυὸ φορὲς λακωνικὸν καὶ βαρὺ.

Ὁ Βγύροσον εἶτανε πάντα πληρεξούσιος κάποιου πράματος, νοιώθοντας πάντα πὼς εἶναι ἡ πατριότης ἢ φατριαστίς : ἀπὸ τότες ὁ Ἴψεν καθιέρωσε τὴ μόνωση καὶ τὸ ἀποτρόβηγμα. Ἄντις γιὰ πατριότης, ἔγεινε κοσμοπολίτης : ἀντις γιὰ φατριαστίς, ἔγεινε ἀτομιστής.

IV

Οἱ ἐπιστολὲς τοῦ Ἴψεν ποὺ τυπωθήκανε δὲ δίνουν ἀκριβῆ ἰδέα γιὰ τὴν προσωπικότητά του. Στὴν ἀλληλογραφία του ἀσκολήθηκε τὸ περισσότερο μὲ τὸ νὰ ὑπερασπίζει τὰ συμφέροντά του. Δὲ βρῖσκει κανέναν κεῖ μέσα, παρὰ πολὺ λίγο, τὰ ἔχνη τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔγραψε : «Δὲν εἶμαι ἀπὸ κεινοὺς ποὺ εὐχαριστοῦνται σπρώχνοντας τὰ κόκκαλα τοῦ ζατριοῦ ὁ τρόπος μου εἶναι νάναποδογυρίζω τὸ παιγνίδι.»

Ἀδιάκοπα ὥστόσο, ζητᾶζει βαθύτερα τὴν ἰδιωτικὴν του ζωὴν καὶ πὸς τὴ ζωὴ τῶν προσώπων του ἔρευνώντας προβλήματα ἠθικὰ πὸς βαθεῖα ἀπὸ κείνα ποὺ συνηθίζουν ἵνα πραγματοποιούνται καὶ ξιναβάζοντας πίσω τὴς γνώσεις ποὺ ἀπόχτησε, ξανοίγει τὰ σύνορα ποὺ περιορίζουν τὸν κύκλο τῶν θεμάτων ποὺ ἐπιβάλλονται στὴ δραματικὴ ἀνάλυση. Τὸ ὅ,τι μετατόπισε τὰ ἴσρια, ἢ ἀσυλλόγηστη κατακραυγὴ ἐναντία τῶν **Βρυκολάκων** τὸ ἀποδείχτει καθαρά.

Κάποτες τὰ προβλήματα ποὺ καταπιάνεται εἶναι σκεδὸν κορυφαστικά : παρατηρήσατε πὼς ὁ Ἴψεν πραγματοποιεῖται τὰ θέματα ποὺ ἀναφέρονται στὴν αἰμομιξία : ὁ ἔρωτας ἀνάμεσα ἀδερφοῦ καὶ ἀδερφῆς μὲ τὸν Ὀσβάλτ καὶ τὴ Ρεγγίνα, μὲ τὸν Ἄλμερ καὶ τὴν Ἄστια, εἴτε οἱ ἔνοχοι σκέψεις ἀνάμεσα πατέρα καὶ κόρης (Ρεβέκα καὶ ὁ Βέστ).

Στὴν πρώτη περίπτωσι βάζει σ' ἀμφιβολίαν τὴν πραγματικότητά τοῦ ἐγκλήματος : στὴ δευτέρῃ ζητᾶ νὰ βρεῖ μὴ δυνατὴ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀγνότητα ποὺ δειγνεται κατοπινά.

Γιὰ τὸν Ἴψεν τὸ σκεπτικιστὴ, τὸ ζήτημα τῆς εὐτύνης ἔρχεται πρὶν ἀπ' ὅλα. Ὡς ποῖο σημεῖο ἡ προσωπικότητά χαίρεται αὐτεξούσια ; Ὡς ποῖο σημεῖο εἶναι ἀναγκασμένη νὰ ἐνεργεῖ καθὼς τὸ κάνει : Τὸ ζήτημα τῆς εὐτύνης τὸν ἀπασκολεῖ σκεδὸ σὰ δημιουργεῖ τὸν Ἰουλιανό, τὸ Χέλμερ καὶ τὴ Νόρα, τὸ Βάντελ καὶ τὴν Κερά τῆς θάλασσας, τὸν Ἄλμερ καὶ τὴν Ἄστια (τὸ μεγάλο ἔργο τοῦ Ἄλμερ πραγματοποιεῖται τὸ ζήτημα τῆς εὐτύνης), τὸ Σόλνες καὶ τὴ Χίλδα, τὸ Ρουμπεκ καὶ τὴν Εἰλόνην βρῖσκει ἀκόμα ἐνσάρκωσες καὶ στοὺς ἔνοχους, καθὼς στὸ Μπέρνικ καὶ στὴ Ρεβέκα καὶ στοὺς δημιουργοὺς τῆς σφουρᾶς, καθὼς στὸ λοχαγὸ Ἄλβιγκ καὶ στὸ Μπόρμαν καὶ στοὺς ἀναμορφωτὲς τοῦ κόσμου καθὼς στὸ Γρηγόρη Βεργὲ καὶ στὸ δόκτορα Στόκμαν.

Ὁ Βγύροσον εἶναι καθαρὰ ἠθικολόγος ἢ καρδιά του δὲν εἶναι καλαιστέρα. Ὁ Ἴψεν ἀντίθετα, πάλαι ἐπιγὰ νὰ κατορθώσει νὰ συμβάσει τὴν ἀποστολή του

ὡς δικαστῆς μὲ τὴ ντετερμινιστικὴ πίστη του στὴ μοιραία ἀνάγκη.

Ὁ Βγύροσον κηρύχτει ἐναντίο τῆς μοναρχίας ἢ τῆς πρόληψης (τῆς πίστες στὰ θάματα, τοῦ ἀναρχισμοῦ), ἢ κάλιο συνηγορεῖ γιὰ τὴν ἀνοχή καὶ τὴ φυλετικὴ ἀγνότητα. (Ὁ Ἴψεν δὲν κηρύχτει διόλου μὲ τὰ ζήτηματα μονάχα ποὺ μᾶς δίνει, μᾶς ἀναγκάζει νὰ σκεφτοῦμε.

(Ἀζολουθεῖ)

Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀθήνα, 10 Ἰανουαρίου 1915

Κύριε Ταγκόπουλε,

Οἱ ἀποχωρήσαντες ἀπὸ τὴν «Νέαν Ἑλλάδα» συντάκται, τῶν ὁποίων τὸ «κίνημα ὅπως τὸ ἐχαρκτηρίσατε, σὰς ἐνέπνευσε τὸ σημερινὸν ὥραϊον ἄρθρον τοῦ «Νουμά», αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ σὰς ἐκφράσουν τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας τῶν διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς εὐμενεῖς κρίσεις σας.

Ἄντλαμβανόμεθα ὅτι μᾶς κοιτακεῖ ἰδιαιτέρως τὸ ν' ἀποδίδεται ἡ σημασία, ποὺ ἀπεδώκατε εἰς τὸ κίνημά μας καὶ μᾶς καθιστᾶ ἕτερη, ἄνοχη τὸ γεγονός : ὅτι εὐχχαμεν τόσον ζωηρὰς ἐπιδοκιμασίας ἀπὸ μέρους τοῦ «Νουμά».

Ἐκπληροῦμεν ἐπιχορῶσιν ἐκφράζοντες ἐπὶ τούτῳ τὴν εὐγνωμοσύνην μας καὶ σὰς παρακαλοῦμεν νὰ πιστεύετε ὅτι θὰ ἐνθυμούμεθα πάντοτε μὲ συγκίνησιν τὰ αἰσθήματα τοῦ Νουμά ἀπέναντί μας.

Διὰ τοὺς ἀποχωρησαντας συντάκτας τῆς «Νέας Ἑλλάδος».

Γ. Ἄντ. Βεντήρης

ΣΑΑΔΗ.—Σὲ κάνει νὰ ὑποθέρης μιὰ γυναῖκα ; Ζήτησε ἀπὸ μιὰν ἄλλη νὰ σὲ παρηγορήσῃ. Μὰ ἂν ἡ ἔμφροια τῆς γυναίκας ποὺ σὲ βασανίζει εἶνε ἀπαράμιλλη, ἔ ; τότες κρετίσθη πίστη σ' αὐτήν, ἂν δὲν εἶσαι βέβαιος πὼς μπορείς νὰ τὴν ἀλημονήσης.

✱

ΣΑΑΜΠ.—Ἄν οἱ ἀμαρτίες σοῦ βαρύνουνε τοὺς ὄμους σου μὴ δοκιμάξης νὰ τρέξης στὸ δρόμο τῆς Ἀρετῆς. πρὶν τὴς ξεπλύνῃς. Ὁ φορτωμένος χαμῆλης σκέφτεται ποτὲ νὰ παραβῇ στὸ τρέξιμο μὲ τὸ φτεροπόδινο ἄλογο :

✱

ΣΑΑΜΠ.—Ἀνθρώπε, ζήσασε τὸ θεὸ ! Τὸ σῶμα σου εἶναι ἓνα θεμελίσιον λεπίδα ποὺ σε ρυθμίζει τὸ κατορθό σου φ' ἔβες σου.

✱

ΣΑΑΔΗ.—Γιὰ ποῖο λόγο νὰ τρέβης μὲ τὸ μερμένο λάδι τοῦ σανδαίου τὴς πληγὰς ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ξεψυχαί ;

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕΪΓΕΡΣΤΑΜ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

3.—

Ένα τέτοιο βράδι εΐτανε πού ή "Έλσα ξεγέλασε τόν άντρα της νά βγουνε περίπατο ώς τή βρύση του Ζωολογικού Κήπου, νά τηλεφωνήσουν από κει στό σπίτι πώς δέν έρχονται και νά παραγγείλουν ένα μικρό soupe à deux σ' ένα χαμηλό καμαράκι: με λευκές κουρτίνες, απ' όπου μπορούσανε νά βλέπουνε τά φωτεινά δέντρα, πού στά κλαδιά τους ανάμεσα περνούσε ό ήλιος ρίχνοντας μακριές σκιές.

Αυτή εΐτανε μιá από τίς πιό αγαπημένες μας διασκέδασες κι όσο σπανιότερα τήν απολαθαίναμε από τόν καιρό πού μεγαλώνανε τά παιδιά και δέ θέλαμε νά τ' αφήνουμε μονα, τόσο περισσότερο μάς μάγευε μιá τέτοια βραδιά, γιατί έφερε μαζί της όλη τή φαιδρότητα και τόνειρο, πού είναι ή καθημερινή τροφή της νιότης και με τά χρόνια τά φυλάγουμε στήν ανάμνηση μόνο σάν ώρες σκόλης.

Θυμούμαι: τόσο καλή τήν "Έλσα έκείνο τό βράδι.

Φαιδρή κ' ευχαριστημένη είχε στρυμωχτεί στή γωνιά του καναπέ κι απολάθαινε σιγά σιγά τό τελευταίο ποτήρι της σαμπάνιας. "Έμοιαζε με γατάκι, πού περιμένει: νά τό χαδέψουνε ή νά παίξουνε μαζί του. Κι αντικρινά της καθόμουνα εγώ, κάπνιζα συλλογισμένος ένα καλό πούρο και κοίταζα τόν ήλιο, πού έτρεμε ανάμεσα στους ίσκιους τών δέντρων. "Ένοιωθα τόν έαυτό μου ευτυχισμένο κ' ευχαριστημένο, είχα όμως έργαστεί πολύ τότε τελευταία και σχεδόν μ' ένοχλούσε πώς ή "Έλσα εΐτανε καθισμένη εκεί κ' είχε τόν πόθο νά με σύρει όλον στή δική της ψυχική διάθεση.

Γιατί εΐτανε σά νά είχε πυρετό. Φαινότανε σά νά ήθελε νά χοροπηδήσει μέσα στήν κάμαρα, νά παίξει, νά κάμει τρέλες, νά τρέξει νά τήν πιάσουνε, φαινότανε σά νά πιθυμούσε κάτι νέο, κάτι άσυνήθιστο, σά νά τήν είχε πλημμυρίσει: ό κοριτσιόστικος πόθος τών άθάναντων άνοσιών της ευτυχίας, ένα ίσια ίσια από κεινα τά χαρακτηριστικά, πού άγαπούσα περισσότερο σ' αυτή. "Όσο κι αν τό πιθυμούσα ώς τόσο, δέν μπορούσα νά συναρπαχτώ από τή διάθεσή της. Εΐτανε σά νά με παραφύλαγε μέσα μου μιá κακή προαίστηση και μιá άκατανίκητη, μελαγχολία και μ' έμπόδιζε νά ακολουθήσω τό φτερούγισμα τών αιστημάτων της. "Όταν θυμάται άργότερα κανείς κάτι τέτοια, μπορεί νά τά βάζει με τόν έαυτό του και νά θαρρή, σάν έγκλημα κάποιες παρόμοιες παραμέληρες. Θυμούμαι: ακόμα πώς είχα νοιώσει τότε τή διάθεσή της: κι από κεινο πού ακολουθήσε ύστερα γνωρίζω τί δρόμο πήρανε τά όνειρά της.

Δυσχερστημένη κάπως γιατί τά αιστήματά μας δέ βαδίζανε με τόν ίδιο ρυθμό, καθώς πάντα, έμμενε καθισμένη άμίλητη εκεί και ρουφούσε τή σαμπάνια της κ' ενώ καθόταν έτσι, οι ζωνηροί της στοχασμοί γλυστρούσανε δίχως νά τό νοιώθει σε μιá γλυκειά χιμαρική διάθεση κ' ενώ κοίταζε τόν άντρα της, πού τά μαλλιά του είχαν άρχίσει νά σπρίζουν, έδλεπε σάν όνειρο τήν ήμέρα, πού οι δυό μας εδω και πολλά χρόνια είχαμε βγει με τή βάρκα σ' ένα ήλιολουσμένο μικρό βραχόνησο, όπου πίσω από τά δέντρα γυάλιζε ή πρώτη καλοκαιρινή κατοικία μας. "Η εικόνα εΐτανε τόσο καθαρή ώστε νόμιζε πώς ξεχώριζε κάθε χαμόκλαδο και κάθε δέντρο, όλα ως τίς ψιλές άπόχρωσες του φωτός και του ίσκιου, πού έβριγχε ό βραδινό ήλιος στή σανιδόπλεχτη σκεπή του σταχτερόχρωμου σπιτιού. "Έδλεπε τόν κόλπο νά πλώνεται σε μιάν άτέλειωτη γλαυκότητα και κει πού έκλεινε στήν άκρη του νησιού τρέμανε καθρεφτισμένες στό κύμα του οι φωτεινές σημύδες, οι σκοτεινόχρωμες βελανιδιές και τά έλατα, πού σημάδευόντανε σχεδόν μαύρα στό νερό.

Πόσες φορές μου ίστορούσε τήν καθαρότητα, πού είχανε τά όράματα ή οι άνάμνησες αυτές, πού εΐτανε τόσο χαρακτηριστικά της! Τώρα μπορώ και ελπώ καλύτερα και καθρότερα τόνειρό της παρά τότε!

Είναι βέβαιιο πώς τά έδλεπε όλα αυτά, όσο πού έσβησε όλη ή τρελή ψυχική της διάθεση και είδα πώς γεμίσανε δάκρυα θερμά τά μάτια της. Με ζωνηρό κίνημα άδειασε τό ποτήρι της, γλύστηρε από τόν καναπέ κι άκούμπησε τό κεφάλι στό γόνατά μου.

Σά νά μου μετάγγισε άμεσα κάτι από τό αίστημά της ή σά νά συναπαντηθήκανε οι στοχασμοί μας στό περασμένο, όπου μάς άγκάλιαζε και τους δυό τόνειρο της ευτυχίας, κυριεύτηκα και γώ από μιá διάθεση δόλοτελα διαφορετική από τήν πρωιτηρινή κ' ενώ έδαλα άπαλά τό χέρι γύρω στό λαιμό της και τή χάδεψα στό μάγουλο, είπα:

— Τι συλλογίζεσαι;

— Συλλογίζουμαι τό πρώτο μας καλοκαίρι.

Τή στιγμή αυτή μου φάνηκε σά νά είχα συλλογιστεί και γώ τό ίδιο. "Όλη μου ή κούραση έφυγε μεμιάς κι έλες συγκίνηση έσκυφα και της φίλησα τό στόμα.

Τήν ίδια στιγμή καθότανε ή "Έλσα άνασηλωμένη εκεί.

"Ο πόθος για κάτι νέο, κάτι άσυνήθιστο, κάτι πού νά έκοβε τή μονοτονία του καθημερινού, έσμιγε τή στιγμή αυτή με τήν άνάμνηση του περασμένου και μ'

έναν τόνο, που δὲν μπορούσε νὰ τοῦ ἀντισταθῆ κανεὶς, φώναξε :

— Θέλω νὰ πάω ἐκεῖ· θέλω νὰ πάω ἐκεῖ, Γιώργο.

Μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἐνοιώσα τὸν ἑαυτὸ μου νὰ γυρίζω στὴν πραγματικότητα. Ἡ ψυχικὴ διάθεσή μου στὸ βῆθος εἶταν ἴσως ἴδια μὲ τῆς γυναικὸς μου, ἔμως ταυτόχρονα αἰστανόμουν ἐκεῖνο τὸ παράξενο αἰσθημα τῆς ἀπογοήτεψης, πού περιμένει παντοῦ, τὸ αἰσθημα, πού ὀρθώνεται μέσα μας καὶ μᾶς χαλινώνει τὰ δ- νειρα στὶς πιὸ ἐντονες στιγμὲς τῆς ζωῆς μας. Τρόμαξα μπροστὰ στὴ δοκιμὴ αὐτὴ νὰ ξυπνήσουμε στὴ ζωὴ τῆ νιότη, σὰ νὰ φοβόμουν πὼς ἀντὶς τῆ νιότη θάπαντοῦ- σα κάποιοι πόνο, πού ἤθελα νὰ τὸν ἀποφύγω μὲ κά- θε τρόπο.

Εἶμουν τόσο βέβαιος γιὰ τὴν ἀπογοήτεψη, ὥστε ἡ ἀθῶα πρότασι τῆς γυναικὸς μου, ἡ μικρὴ ἐκδρομὴ στὸ νησιάκι, ἔπου γνώριζα τὸν κάθε κόλπο, τὸ κάθε στε- νό, ὡς καὶ τίς πέτρες ἀκόμα στὸ βυθὸ τοῦ φιόρδ, μοῦ φάνηκε πὼς ἐκρύβε κάτι τόσο σοβαρὸ καὶ κρίσιμο, ὥ- στε νὰ ἔπρεπε νὰ τὸ συλλογιστῶ καλά πρὶν λάβω μιὰ τόσο βρειαί, μοιραία ἀπόφασι. Ταυτόχρονα ἔμως εἶ- δα πὼς ἡ ἰδέα αὐτὴ γέμιζε τὴ γυναίκα μου μὲ τόση μαγεῖα, ὥστε δὲν μπορούσα νὰ πῶ ὄχι. Γι' αὐτὸ εἶπα ναὶ καὶ τὴν ἐσφίξα στὸ στήθος μου γιὰ νὰ κρῦψω τὴ δυσθυμία μου.

Ὅταν ἔμως γυρίζαμε στὸ σπίτι, σ' ἔβλεπον τὴν ὕ- παρξή τῆς Ἐλσας εἶτανε χυμένο κάτι· σὰ λάμψη νεα- νική. Δὲν εἶχε νοήσει τίποτε ἀπὸ κείνο πού αἰστανό- μουν πραγματικά. Σὰ νὰ πιστεῖτε πὼς βιάδιζε πρὸς κάποια μεγάλη εὐτυχία, τόσο ἔλαμπε ἡ ὄψη τῆς κα- θερεπίζοντας τὸ ζωντανὸ αἰσθημα, πού ἔδενε μαζὶ ἐ- κείνο πού ὑπῆρξε μὲ κείνο πού ὑπῆρχε. Καὶ μοῦ πέρασε στὴν ψυχὴ ἕνα τόσο θλιβερὸ συναίσθημα μὲ τὴν ἰδέα πὼς μπορούσε ν' ἀληθεύει ἡ προαισθησή μου, ὥστε μοῦ εἶταν ἀδύνατο νὰ κρατήσω τοὺς στοχασμούς μου.

— Εἶσαι βέβαιη πὼς θὰ εἶναι, ὅπως τὸ περιμένεις; ρώτησα.

Ἐκαμε κίνησι σπασμωδική κ' ἡ ἐκφρασι τοῦ προσώπου τῆς εἶτανε σχεδὸν πικρὴ, ἔταν ἀπάντησε :

— Γιατί θέλεις νὰ μοῦ τὰ καταστρέψης ἔλα ;

— Τὸ κάνω ἀλήθεια ;

— Ὅχι, μὰ εἶμουν τώρα τόσο εὐτυχισμένη.

Σώπασα καὶ τὴν ἔσυρα πιὸ κοντὰ μου. Ἐμπρὸς στὴν πίστη τῆς λησμόνησα τὸ δισταγμὸ μου κ' ἡ ἀσῆ- μαντὴ ἐκδρομὴ μας πῆρε στὴ φαντασία μας σχήματα παράξενα, ἔτσι ὅπως ἔταν κοντινὰ νησιὰ ὑψώνονται στὸν ὀρίζοντα καὶ λάμπουνε σὲ φῶς φανταστικό.

9

Τέλος μιὰ Κυριακὴ πρὶν καθόμαστε στὸ κατὰστρω- μα τοῦ βαποριοῦ καὶ βιαζόμαστε νὰ φτάσουμε κει πού θέλαμε.

Εἶχαν περάσει πολλὰ χρόνια πού δὲν κάμαμε αὐ- τὸν τὸ δρόμο, χρόνια πού φέρανε καλὰ καὶ κακά, χρό- νικ πού μᾶς χωρίσανε καὶ χρόνια πού μᾶς ξανασιμίζα-

νε. Δρόμους ξεχωριστοὺς πῆραν οἱ στοχασμοί μας, μὰ συναπαντηθήκαν πάλι καὶ δεμένοι· σὰ μ' ἕνα παράξε- νο μυστικὸ αἰσθημα, πού ἤθελε νὰ προκαλέσῃ τὴ μοί- ρα, καθόμαστε πλάγι· πλάγι ἐνῶ μπροστὰ μας περνοῦ- σαν οἱ τοποθεσίες ἀραδιαστές, φωτισμένες ἀπὸ τὸν ξά- στερο ἀνοιξιὰτικο ἥλιο, περιθρεγμένες ἀπὸ τὸ γαλανό- λκμπο νερό, πού ἕνας ἀλαφρὸς ἀνεμὸς τὸ ἔκανε νὰ τρε- μουλιάζῃ.

Ἡ ἀντίστασή μου εἶχε χαθεῖ τώρα δλότελα.

Ἄφησα νὰ μὲ σέρνῃ χωρὶς θέλησι ἡ γυναίκα μου καὶ δεχόμουν τὴν κάθε ἐντύπωσι μὲ μιὰ συγκίνησι, σὰ νὰ εἶμουν δώδεκα χρόνια νεώτερος καὶ νὰ καθό- μουν στὸ κατὰστρωμα καὶ νὰ τραβοῦσα πρὸς νέα ἄ- γνωστα τέρματα, πού μέλλανε ν' ἀλλίξουνε τὴν καθη- μερινὴ ζωὴ μου καὶ νὰ δώσουνε σ' ἔβλεπον τὴν ὕπαρξή νέες ἀποφες. Ἡ γυναίκα μου μοῦ φαινότανε ξανανω- μένη ὅπως καὶ γώ. Τὸ πρόσωπό τῆς τὸ χρωμάτιζε ἀ- παλὴ κοκκινάδα καὶ τὰ μάτια τῆς φεγγαδολοῦσανε μὲ τὴ λάμψη ἐκείνη πού δίνει ἡ εὐτυχία. Ἡ φωνὴ τῆς εἶχε τόνους ἀόριστης τρυφερότητας, πού μὲ χαδεύανε μ' ἔβλεπον τὴ δύναμη τῆς χίμαιρας, πού πλημμυροῦσε καὶ τοὺς δύο μας, καὶ μεταξὺ μας πετοῦσανε λόγια καὶ χα- μόγελα, βλέμματα καὶ κινήματα, ὅπως γίνεται· μόνο στὸν πρῶτον καιρὸ τῆς ἀγάπης.

Κι ἔταν τὸ βαπόρι μᾶς ἔδγαλε τέλος στὴ στεριά, ἀφοῦ σταθήκαμε μόνοι στὴν ἀποβάθρα καὶ βλέπαμε τὸ πλοιο πού ἔφευγε, πιστήκαμε ἔπειτα μέση μὲ μέ- ση καὶ πήραμε ἀργὰ τὸ δρόμο, πού πῆγαίνε φιδωτὸς ἀνάμεσα σὲ λεφτοκαριές καὶ ψήλεις ροζιάρικες βελανι- διές. Στὰ κλαδιὰ τοὺς μόλις φαινόταν ἕνα πράσινο ἀ- νοιξιὰτικο χνούδι· καὶ τότε εἶδαμε πόσο λίγο εἶταν προ- χωρημένη γύρω μας ἡ βλάστησι. Ἡ θάλασσα πού κρατεῖ σφιγμένο στὸ κρῦο τῆς ἀγκάλιασμα ὄλο τὸ σύμ- πλεγμα τῶν βραχόνησων, τὰ ζῶνει μὲ τὴν ψύχρα τῶν πάγων, πού ἐμποδίζει τὴν ἐργασία τῆς ἀνοιξῆς. Ἐδῶ δὲ χλόιζε ὁ τόπος ὅπως μέσα στὴ στεριά, ἔπου λιβά- δια καὶ δάση φουντώνουν γλήγορα, προφυλαγμένα ὅ- πως εἶναι ἀπὸ τὴ ζώνη τῶν βραχόνησων, πού κρατεῖ μακριὰ τοὺς βορεινοὺς ἀνέμους. Ἐδῶ εἶταν ἐρημιὰ καὶ κρῦο, στὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων φαινότανε γλωμὰ ἀνοι- χτοπράσινα σημάδια, πού λάμπανε σταχτερονίτρινα, οἱ ἴτιές εἶταν γεμάτες χνουδωτὰ ἀνθήκια, ἡ χλόη κρε- μότανε κάτω ἀπὸ τὰ ξερόφυλλα κ' οἱ ἀνεμώνες, πού μέσα στὴ στεριά εἶτανε πιὰ μαδημένες, ἐδῶ ἀνθίζανε λευκογάλαζιες κάτω ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν χαμηλῶν λεφτοκαριῶν.

Αὐτὴ ἴσια ἴσια ἡ ἀργὴ ἀνάπτυξι τῆς φύσης πλημ- μυροῦσε καὶ τοὺς δύο μας μὲ μιὰ νέα εὐτυχία, βυθι- σμένοι καθὼς εἶμαστε στὴν ψυχικὴ διάθεσή μας. «Βλέ- πεις, ἐδῶ ἔρχεται ἀργότερα, ὅπως τότε» ! - «Ξέρεις, ὅ- σοι καθοῦνται στὰ νησιὰ βλέπουνε δύο φορὲς τὴν ἀ- νοιξή !»

Καὶ κοιτάζαμε πέρα τὸ πλατὺ φιόρδ, πού ἔξωνε δ- λην αὐτὴ τὴν ἀργεπορημένη ἀνοιξή, καὶ χαϊρόμαστε τοὺς γλάρους πού πετοῦσαν ὅπως μιὰ φορὰ σὲ μα-

κρουλά τόξα άπάνω άπό τό γαλανό νερό, χαϊρόμαστε τά λευκά φτερά τους, πού γυαλίζανε στόν ήλιο, και σταθήκαμε νά δούμε τό παιγνίδι τους καλύτερα, καθώς βουτούσανε στόν άέρα και φτάνανε στό νερό στό μέρος, όπου τό άγρυπνο μάτι τους ξάνοιγε τή λεία.

Χέρι μέ χέρι, σά δυό παιδιά, άνεδήκαμε τό λόφο και φτάσαμε σ' ένα μικρό κόκκινο σπίτι και κοιταχτήκαμε, σά νάλλάζαμε άναμεταξύ μας κάποιο μυστικό, όταν ό βαρκάρης, πού μάς περνούσε άντίπερα μία φορά, βγήκε στην πόρτα και μάς έταξε νά μάς φέρη στό νησί τής νιότης μας.

Σιωπηλοί περάσαμε τό γαλανό νερό. Χωρίς νάλλάξουμε λέξη, γεμάτοι άπό τήν παράξενη διάθεση, πού κυρίευε και τούς δυό μας και πού φαινότανε νά μεγαλώνη μέ κάθε νέα τοποθεσία πού μάς άνοιγότανε, καθόμαστε χειροπιασμένοι κι άφίναμε νά μάς πλημμυρίζουν οι άνάμνησες, ξέροντας καλά πώς ό ένας γνώριζε ό,τι συλλογιζόταν ό άλλος. Ποτέ δέ μάς φάνηκε αυτό τό πέραςμα τόσο λαμπρό, ποτέ δέν είχαμε δει έπως τώρα τή μαγευτική μεγαλοπρέπεια του μεσημεριανού ήλιου, ποτέ τό φεγγαδόλημα του νερού και τής πυκνόφυλλης άκροθαλασσιάς δέν είχε σμίξει τόσο μελωδικά μέ τό σοβαρό βάθος του σκοτεινού δάσους των έλατιών. Κι όταν πλησιάσαμε στό νησάκι, νομίζαμε πώς κάθε πέτρα, κάθε δέντρο, κάθε θάλασσα μεγαλώνανε όχι άπό τό πλησίασμα, μά άπό τήν άνάμνησή μας, πού είχε φυλάξει πιστότερα άπό τήν πραγματικότητα τήν τοποθεσία αυτή, άπ' όπου βλάστησε για μάς ή ευτυχία όλης τής ζωής.

Όταν όμως φτάσαμε στή στεριά, σταματήσαμε κ' οι δυό και τό ξεφωνητό τής μαγείας, πού έτρεμε στή χείλη τής Έλσας, πάγωσε. Άφρονι κοιτάξαμε ό ένας τόν άλλον και σά στενοχωρημένοι άπό κάτι νέο, άνέλπιστο, πού δέ θέλαμε ούτε νά τό δούμε καν ή νά τό γνωρίσουμε, προχωρήσαμε άρχά στό στενό μονοπάτι.

Η κλεινο πού παρατηρήσαμε είταν πώς τό σπιτάκι του νησιού δέν είτανε τώρα πιά σταχτί. Είτανε χρωματισμένο κόκκινο. Δέν είταν πιά τό πλατό δίπατο χτίριο, μά ένα χαμηλό σπιτάκι στή μεριά, όπου έστεκε μία φορά ή πρώτη κατοικία μας. Φαινότανε σά νά είχε μαζευτεί στήν παλιά θέση, σά νά τό είχε κάμει ή φτώχεια κ' ή άνάγκη νά μικρύνη τόσο. Σταθήκαμε μία στιγμή σιωπηλοί, σά να χρειάζόμαστε νά πάρουμε τήν άναπνοή μας.

— Γιώργο, είπε ή Έλσα, τί είναι τούτο ;

Μου έφτασε νά δείξω μόνο τις παλιές βελανιδιές, πού είταν όλόγυρα. Τά κλαδιά τους είχανε μαύρα σημάδια κ' ή φλούδα τους είτανε καψαλισμένη. Τής έδειξα τά θεμέλια τά μαυρισμένα άπό τήν καπνιά, τό μικρόν κήπο πού είχε παραμεληθεί κ' ένα σωρό μαδέρια όξω στήν αλλη. Είτανε καμένα, σπασμένα και φαγωμένα. Αυτό είταν όλο πού έμενε άπό τήν πρώτη μας κατοικία.

— Θάπιασε φωτιά, είπα.

Κ' ή φωνή μου έτρεμε.

— Καμένο μέρος.

Σά νά νοιώθαμε κ' οι δυό τόν έαυτό μας άχώριστο άπό τό μέρος αυτό, πού είχαμε χρόνια νά τό δούμε. μάς κινήθηκε ή περιέργεια νά μάθουμε τί έτρεξε, τί έγινε κι άλλαξε τό νησί τής ευτυχίας μας τόσο, ώστε νά μάς καταστήση άγνωρίστο.

Η νέα αυτή περιέργεια σκόρπισε σχεδόν όλον τόν κόσμο των άνείρων μας, πού μάς έδενε ως τώρα, και πλάτυνε τόν κύκλο τής άίστησής μας τόσο, ώστε νά περικλείση και τή ζωή εκείνων, πού είχανε ζήσει κ' έργαστεί και ύποφέρει σ' αυτό τό μέρος και πού ό καιρός πού πέρασε τούς άλλαξε τόσο σκληρά, ώστε νά μ'ην τούς χρυσώνουν πιά ευτυχισμένα όνειρα τήν τραχειά πραγματικότητα.

Κ' ενώ γυρίσαμε τή σκέψη μας στους άνθρώπους αυτούς, πού πρωτίτερα τούς θεωρούσαμε μόνο σαν άναγκαίο συμπλήρωμα τής δικής μας χαράς, άνοιξε ή πόρτα του σπιτιού και στή λάμψη του ήλιου, πού έπεφτε στή σκάλα, παρουσιάστηκε μία καμπουριασμένη γειτόνισσα και μάς κοίταξε μ' ένα χαμόγελο, πού έδειχνε πώς μάς γνώρισε. Φαινότανε τόσο γερασμένη, πού έμοιαζε σά νά βγήκε άπό κάποιο παραμύθι, άκουμπούσε σ' ένα ραδδί και τό σουρωμένο πρόσωπό της ζάρωνε άκόμα περισσότερο άπό τόν πόνο, όταν κινούσε τό άρθρικό κορμί της.

— Άλλοιώς τό άφίχανε κι άλλοιώς τό βρίσκουνε τάφεντικά....., είπε ή γερόντισσα.

Κ' ενώ αυτή προχωρούσε μέ κόπο, παρουσιάστηκε άπό πίσω ένας γέρος, ήρθε, μάς χαϊρέτηκε κι αυτός, έτριψε τά χέρια, έδίξε και μουρμούρισε άκατανόητα λόγια, κάνοντας θέση στους δυό ξένους νά περάσουν τό κατώφλι.

Άπό μία βεράντα μισοτελειωμένη είδαμε όξω τό φερό και τό στενό του καιρού τής νιότης μας. Ό κήπος είταν παραμελημένος όπως κι όλο τό καινούριο σπίτι. ή χλόη έπνιγε τούς δρόμους, όπου περπατούσαμε μία φορά, και στό κίσκι κάτω στήν άκρογαλιά σαπίζανε τραπέζια και κήθματα, γιατί κανένας δέ διόρθωνε ό,τι χαλούσε ή βροχή κι ό άνεμος.

Χωρίς νά χρειαστή νά τούς ρωτήσουμε, μάς διηγηθήκανε οι δυό γέροι πώς τούς έτρεξε τό κακό. Η γυναίκα διηγότανε κι ό άντρας βεβαίωνα ξαναλέγοντας τά λόγια της. Και τό κακό είχε ρθει τόσο δόλια και ξαφνικά, ώστε νά μ'ην μπορέση νά του άντισταή κανείς ούτε νά μπορέση νά δώση κανείς βοήθεια.

Η πυρκαϊά έπιασε μίαν άνοιξιάνικη μέρα τό Μάρτη, μία μέρα πού φυσούσε ό βορικός ψυχρός κι ό πάγος άνάμεσα στή νησιά ούτ' έσπαξε ούτε βαττούτε νά περάσουν άπάνω του. Γι' αυτό οι γειτόνοι στέκανε και κοιτάζανε χωρίς νά μπορούνε νάρθουνε νά βοηθήσουν. Μόνοι τους οι δυό γέροι γλυτώσανε ό,τι μπορέσαν κ' έπειτα στέκανε και κείνοι και κοιτάζανε νά καίεται ό,τι είχαν. Δίχως νά μπορούνε νά κάμουν τίποτε.

(Ακολουθεί)

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ἀρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνταρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίβσκια καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου (ὁδὸς Σταδίου 4?)

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΘΕΛΟΥΝΕ νὰ ποῦνε, καὶ τὸ πιστεύουμε, πὼς ὁ κ. Βενιζέλος ἔχει γιὰ φιλολογικὸ τοῦ σύμβουλο ἕναν πνευματικὸ εὐνοῦχο ποῦ δὲν τὰ κατάφερε νὰ παρουσιάσει τὴν παραμικρότερη φιλολογικὴ ἐργασία, ποῦ νὰ λογαριάζεται γιὰ κάτι, κ' ἔτσι ἔχει ὅλη τὴ λύσσα καὶ ὅλη τὴ μοχηρία τοῦ εὐνοῦχου, ποῦ, μὴ μπορώντας νὰ δημιουργήσῃ, βρίζει ἐκανοποίησι κ' εὐχαρίστησι στὴν καταστροφὴ.

Καὶ θέλουνε νὰ ποῦνε ἀκόμα, καὶ τὸ πιστεύουμε καὶ αὐτό, πὼς ὁ πνευματικὸς εὐνοῦχος τοῦ κ. Βενιζέλου ρεζίλιε καὶ τὰ περιφρηματικὰ μεταλλία, ἀφοῦ ἔγινε αὐτὸς ἀφορμὴ νὰ δοθοῦνε σὲ ἀθρώπους, ποῦ ὄχι μόνον δὲν προσφέρανε τίποτα γιὰ τὴν πνευματικὴ προκοπὴ τοῦ τόπου, μὰ τὸ ἐναντίον, τὴν ἐμποδίσανε ὅσο μποροῦσαν καὶ ὅσο τοῖς ἀφίσανε οἱ ἄλλοι, οἱ ἀληθινοὶ ἐργάτες τῆς σκέψης, νὰν τὸ κάνουν.

Ἀφίνομε τὸν Παλαμὰ καταμέρος, ὅπως καλὰ θὰ κανεκαὶ ἡ Κυβέρνησι καταμέρος νὰν τὸν ἀφίσει καὶ νὰ μὴ τονε ρήξει σὲ τέτοιο σωρό. Μὰ ὁ κ. Βλάχος τί ἔκαμε γιὰ νὰ ξεχωριστῆ ἔτσι τιμητικὰ ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἢ ἐργασία του ; Ἐμεῖς, ὅσες φορές τύχει νὰ θυμηθοῦμε τὸνομά του, τὸ θυμούμαστε μόνον γιὰ νὰ δηλώσομε μ' αὐτὸ τὸ μισονεῖσμό, τὴ ρουτίνα, ἀκόμα καὶ τὴν πνευματικὴ στέρωσι. Ὁ κ. Μπάμπης Ἀννίνος ἔχει, εἶναι ἢ ἀλήθεια, νὰ παρουσιάσει δυὸ τρεῖς ντουζίνες καλαμπούρια—καὶ αὐτὰ εἶναι ἢ μόνον σημαντικὴ ἐργασία του. Ὁ κ. Ἀριστομένης Προβελέγγιος εἶναι πολὺ συμπαθητικὸς ἄθροπος, μὰ στίχους σὰν τοὺς δικούς του, ἂν ὄχι καὶ καλύτερους, ἔχει νὰ παρουσιάσει σήμερα σωρό καὶ τὸ πιὸ ἀσήμαντο ποιητικὸ κλωσσοπούλι. Ὅσο γιὰ τὸν κ. Σουρῆ, αὐτὸς πιά ἔχει ἀνακηρυχθεὶς μεγάλος ποιητής, ἄξιος καὶ τοῦ Νομπέλ ἀκόμα, ἀπὸ τῆς ἐφημερίδας, ὥστε τοῦ ἄξιζε καὶ τὸ μετῆλιο.

ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ αὐτοὶ εἶναι φίλοι καὶ προστατευόμενοι τοῦ πνευματικοῦ εὐνοῦχου. Τονε θανμάζουν κίβσκια. Τὸν προσκυνοῦν. Τονε χαιδολογοῦνε.

Γιαὶ ὄχι ; Ἴσως μάλιστα νὰ κρύβεται καὶ κάπια ὑστεροβουλία στὴν παρασημοφορία τους, ἀφοῦ, κατὰ

τὸ νόμο, θὰ χουνε δικαίωμα τὴν ἐρχόμενη φορὰ νὰ ψηφίζουνε καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνον ποῦ θὰ πάρει τὸ μετῆλιο—καὶ γιὰ τὸτε ἐκεῖνος νὰ μὴν εἶναι, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, ὁ σημερινὸς προστάτης τους ;

Τί ἤθελε ὅμως ὁ Παλαμὰς μέσο σ' αὐτὸ τὸ σωρό ; Δὲν μποροῦσε ἀξιόλογα νὰ μπῆ στὴ θέση του, γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἢ ὁμοίωμορφη πεντάδα, ὁ κ. Σπυρ. Παγανέλης ; Μήπως ἢ ἐργασία του εἶναι κατώτερη ἀπὸ τὴν ἐργασία τῶν κ. κ. Βλάχου καὶ Ἀννίνου ; Μὰ, βλέπετε, χρειάζοτανε καὶ λίγος Παλαμὰς, ἦγον καὶ λίγη στάχτη στὰ μάτια, καὶ λίγη δημοκοπία. Πολιτικὴ ἔχουμε δώ Δὲν παίζουμε. Μὲ τὸν Παλαμὰ κλείνομε τὰ κακὰ στόματα. Δὲ σοῦ ἀρέσει Παλαμὰς ; Ἐπαρε Βλάχον. Δὲ σοῦ ἀρέσει Βλάχος ; Νά, ὁ Παλαμὰς ! Θέλεις μῆλον ἔπαρε, θέλεις κυδῶνιν. Ἰσοπέδωσι. Συμβασιμὸς. Σαλατοποίησι. Τί ἄλλο θέλετε ; Ἐτσι θερίζει κανεὶς παινέματα καὶ ἀπὸ τῆς δυὸ μεριές κοιμάται κ' ἦσυχος.

ΚΑΙ τὸ ἀπελιστικὸ συμπέρασμα ἀπ' ὅλ' αὐτὰ εἶναι πὼς σὲ τοῦτον τὸν εὐτυχημένον τόπο τίποτα δὲ γίνεται ποῦ νὰ μὴ μασκαρευθεῖ πρὶν καλογεννηθεῖ ἀκόμα. Κ' ἔτσι συνειθίσαμε, ὅσες φορές ἀκούμε πὼς ἀποφασίστηκε νὰ γίνει κάτι καλὸ, νὰ τρένομε καὶ νὰ θερμοπαρακαλοῦμε θεοὺς καὶ δαίμονες νὰ μὴ πειραχτοῦν τὰ «κακῶς κείμενα», γιὰτ' εἴμαστε σίγουροι πὼς καὶ μὲ τὸ μικρὸ τους δαχτυλάκι ἂν κανεὶς ζητήσῃ νὰν τὰγγίξει θὰ γίνουνε χεῖρου χειρότερα.

Κακὸ εἶτανε ἢ ἀδιαφορία ποῦδειχνε ὡς τώρα ἢ Πολιτεία στοὺς πνευματικούς ἐργάτες τοῦ τόπου μας. Μὰ ὅπως ἀρχίνησε νὰ φανερώνη τὸ ἐνδιαφέρον της, ὁμολογεῖστε το πὼς εἶναι ἀκόμα χειρότερα.

Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξει νὰ μὴν ἀνοίξει, στίς ἡμέρες μας, τῆς πόρτες της καὶ ἢ μαριμαρένια Ἀκαδημία μας, γιὰτὶ τότε πιά εἶναι καὶ ἂν εἶναι ποῦ θὰ γίνῃ κεῖ μέσα σωστὸ πνευματικὸ λεπτοκομεῖο.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Δημ. Λιμ. ἸΙ «Γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς» τοῦ κ. Βλαστοῦ πουλιέται στὸ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου—Κουκλάρα (Σταδίου 4?) μιὰ δραχμὴ.—κ. Κ. Ε. Καρ. Λυπούμαστε πολὺ ποῦ καὶ τ' Ἀποκριάτικο δὲ δημοσιεύεται. Δοκίμασε ἄλλα.—κ. Ἀπόδωπο. Σαλονίκη. Θὰ δημοσιευθεῖ, μὰ ὕστερ' ἀπὸ ἕνα δυὸ φύλλα.—κ. Ἀλικαρναθεῖα. Κι ὁ κ. Ι. Μ. Δαμβέργης ἔχει ὑπερπνευμονοειδῆ εὐδόκιμη φιλολογικὴ ἐργασία καὶ ὅμως παραγκωνίστηκε. Ἴσως μὲ τὴ δευτέρη φουρνιά. Ὁ κ. Φακίων Πανάς δὲ συμπληρώσε ἀκόμα εἰκοσιπενταετία, οὔτε ὁ ποιητής κ. Τραμπαζουλόπουλος.—κ. Τῶ. Θὰ δημοσιευθεῖ.—κ. Γ. Βουβ. Εὐβοια. Τὰ λάβαμε κ' εὐχαριστοῦμε. Γιὰ τῆλο, ἔχεις καὶ παρᾶχεις δικαίωμα.

ΜΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥΛΑ

Π. ΒΛΑΣΤΟΥ: «Γραμματική τῆς δημοτικῆς;»

Ὁ κ. Π. Βλαστός, ὁ ἄλλοτε Ἑρμονας, ὡς τὰ τό-
ρα πιχειρίστηκε μὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς γραμμα-
τείας, τὴν ποίηση, τὴν κριτική, τὴν ἔθνολογία, τὴν
κοινωνιολογία, τὴν φιλοσοφία, ὡς καὶ τὴ φυσική τώ-
ρα τελεφραῖα καταπιάστηκε καὶ μὲ τὴ γλωσσολογία.

Θέλουμε νὰ ποῦνε πὼς ὅποιοι κυνηγῶν πολλοὺς λα-
γοὺς κανέναν δὲν πιάνει, ἔξω ἀν οἱ λαγοὶ εἶναι πι-
αμένοι ἀπὸ ἄλλους καὶ ἀπὸ τοὺς βροῖ ἔτοιμους καὶ
τοὺς πᾶρει στὴν ἀβλή του.

Καὶ τί ἔκανε δὲ μὲ τὰ ποδέλοιπα τοῦ καταπιάστη-
κε, δική μου δουλειὰ δὲν εἶναι, τὸ τί κατὰφερε ὅμως μὲ
τὴ γλωσσολογία εἶναι δουλειὰ μου μὲ τὸ παραπάνου,
καὶ ἀπὸ ἔρχομαι νὰ πῶ μὲ δυὸ λόγια.

Στὸν πρόλογό του λέει πὼς τὸν βοήθησαν πολὺ οἱ
γραμματικὲς τοῦ Φιλήντα, τοῦ Ηερνὸ, τοῦ Τυύμπ, μὰ
ἢ ἀλήθεια εἶναι πὼς πῆρε μονάχι τὴ γραμματικὴ τοῦ
Φιλήντα, τὴν κουτσούρεψε κατὰ τὸ κέφι του καὶ ἀκόμα
τὴ χάλασε καὶ τοῦ δὲν μπόρεσε νὰ τὴ νοιώσει καὶ ἔτσι
τὴν ἔκανε τάχα «πραγματικὴ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς»
ποῦ δὲν ἔχουμε δὲ σήμερα καμιά, κατὰ τὸ λέγει του.

Δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ δείξω ἐδῶ ὅλες τὶς ἀφέλειες τοῦ
φιβλίου, μὰ πρέπει νὰ ποῦμε καμπόσες, γιὰ νὰ κατα-
λάβουν καὶ ὅσοι δὲν καταγίνονται ξεχωριστὰ μὲ τέτοια
ζητήματα.

Σελ. 6 **τὰφ** τὸ ψηφὶ ἀπὸ **τ** σήμερα τὸ λέμε **τὰ**
γιὰτὶ σύμφωνο ἄλλο ἀπὸ **ς** δὲ στέκει στὸ τέλος τῆς κοι-
νῆς νεοελληνικῆς: οἱ ἀρχαῖοι τὸ λέγανε **ταϋ** δηλ. **τάου**,
καὶ ὅταν τὸ ὑποταχτικὸ τοῦ διφθόγγου **αν** προφέρθηκε
σύμφωνο **φ** ἔπεσε κατ' ἀνάγκη, γιὰτὶ λέξι Ἑλληνικὴ,
μήτε ἀρχαῖα μήτε νέα δὲν τελειώνει μὲ **φ**.

Μᾶς μιλεῖ γιὰ **διφθόγγους** στὴ νέα Ἑλληνικὴ καὶ
ἀραδιάζει τοὺς ἀρχαίους τοῦ σήμερα καὶ στὴν καθα-
ρεύουσα ἀκόμα εἶναι σκέτα **δίφθγα σύφωνα**, καὶ γιὰ
νεοελληνικοὺς διφθόγγους **αῖ** (ἀγαπάει), **ια** (παδιά)
κτλ. δὲν κάνει μηδὲ λόγος.

Σελ. 11 **Συνίξηση** λέει κατὰ λάθος τὴ **συναλοιφή**
ποῦ λέγουν οἱ ἀρχαῖοι, γιὰτὶ **συνίξηση** εἶναι ἄλλο,
παρ' ἀπὸ ποῦ θέλει νὰ πεῖ ἀπὸ τὸ ξέρει πᾶ καὶ ὁ
τελεφραῖος δασκικλάκος. Καὶ γιὰ νὰ μᾶς δώσει νὰ κα-
ταλάβουμε πὼς χαμπάρι δὲν ἔχει ἀπὸ δάφτη, μᾶς λέει
πὼς τὸ **ι** διώχεται (!) τὸ **ε**, χωρὶς νὰ φέρει ἐννοεῖται κα-
νένα παραδειγμα, γιὰτὶ τὰ παραδείγματα θὰ τοῦ ἔλεγαν
τὸ ἐναντίου, λ. γ. **δρυνέιος** < **δρύνιος** (καὶ ὄχι **δρύνιος**),
τί ἔχεις < **τέχεις** (καὶ ὄχι **τίχεις**), **ὅτι ἔλεγε** < **ὅτ' ἔ-**
λεγε (καὶ ὄχι **ὅτι ἔλεγε**), **λέεις** < **λές** (καὶ ὄχι **λεῖς**), **λεῖ-**
μόνι < **λεμόνι** (καὶ ὄχι **λιμόνι**), κτλ. κτλ. κτλ.

Γιὰ τὰ **κεῖχα**, **μεῖδες**, **σεῖπα** κτλ. δίνω τὴν πρε-
πούμενη ἐξήγηση στὴ γραμματικὴ μου (§. 297) ποῦ

τὴ θαμῖζει καὶ ὁ Ψυχάρης (*) καὶ ποῦ εἶναι ἡ μόνη σω-
στή, γιὰτὶ στὴ Σμύρνη καὶ στὴ Μερσίνα, ποῦ πῆγα
κατόπι ἀπ' τὸ τύπομα τῆς γραμματικῆς μου, ἄκουσα
ἂ κανονικά: **μεῖδες**, **σεῖπα** κτλ.

Σελ. 14 «**Ἰαρχαῖα βμ...** γίνονται **μ** στὴ δημοτι-
κῆ». Λάθος, ἢ ἀρχαῖα δὲν ἔχει **βμ**, σὺ **ρεῦμα**, **γεῦ-**
μα κτλ. τὸ **υ** δὲν προφερότονε **β**. Ἄλλως ἔπρεπε νὰ
τὸ διατυπώσει, γιὰτὶ ἔτσι ὁ ἀρχαῖος μαθητὴς θὰ νο-
μίσει πὼς οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν **βμ** ἢ τουλάχιστο τὸ **υ** τοῦ
ευ τὸ λέγανε **β'** πράγματι καὶ τὰ δυὸ ἀντιεπισημειώκα.

Σελ. 17 «μιάνα γλωσσού» δὲ λέμε ποτε, λέμε **μιά**
γλωσσού, λέμε καὶ **μιάνα**, ὅταν τὸ **μιά** δὲν προσδιο-
ρῖζει οὐσιαστικό, μόνη εἶναι μοναχὸ του (ἀντωνυμικὸς
τύπος).

Σελ. 18. «Παραβιάζουμε τὸν κανόνα ἴμα ποῦμε :
τῶν παραδῶν μίλησα. Πολὺ σωστά, μὰ τότε πὼς
συμβιάζεται μὲ τὴ συνείδησή του ὁ νεαρός Βλαστός,
ἴμα λέει πὼς λέμε **λοιπον** καὶ **σκεδον**; Δὲν τὸ λέμε,
τὸ λένε οἱ καθαρεβουσιάνοι, ὁ **λκός** λέει **σκεδὸ** καὶ
λοιπό, ἄλλως δὲ γίνεται, καὶ ἢ γραμματικὴ τοῦ κ. Βλα-
στοῦ ἔχει τὴν ἀξίωση πὼς εἶναι τῆς δημοτικῆς, δηλ.
τῆς **λαϊκῆς** γλώσσας. Ἐπίσης τὸ πὼς **λαῖκός** προπρο-
ξυτονος **οἱ ἀνθρώποι** (σελ. 24) δὲν ἵπάχει, λέμε
πάντα **οἱ ἀνθρώποι**, **οἱ διαβόλοι**, οἱ **δασκίλοι**, οἱ
ἀγγέλοι καὶ ἔτσι ὅλα τὰ οὐσιαστικά ποῦ μᾶς ἔρχονται
ἀπ' τὴν παράδοσι.

Ἄλλο εἶναι τὰ συμμύρφωτα ποῦ μᾶς ἔρχονται ἀπ'
τὴν καθαρεβουσα, καὶ ποῦ ἂν εἶχε ὑπόψη τὰ ἔργα τοῦ
Ψυχάρη, ὅπως μᾶς λέει στὸν πρόλογό του, θὰ τὰ πρό-
σεχε. (Ἄτολογ. σελ. 65) λ. γ. **κάτοικοι**, **σύμμαχοι**,
βάρβαροι, **κακόβουλοι** κτλ.

Σελ. 35. Λὲ μᾶς λέει πᾶ εἶναι ποῦ κάνουν —**ιά**
τὸ θηλυκό τους, ἐνῶ τὰρσενικό κάνει —**ος**. Εἶναι τὰ
ὅσα ἔχουνε χαρακτῆρα **κ**: **παστριλιά**, **ταχιλιά**, κτλ.
ὅλα κατὰ τὸ **γλυκός**, **γλυκιά** καὶ ὄχι βέβαια κατὰ τὸ
λαφριός, **λαφριά** ποῦ τὸ **ι** λαφριά μᾶς τὸ λέει.

Σελ. 39. «Κάλλιος μονάχα στὸ οὐδέτερο ἐπισημα-
τικά». Ἀλήθεια: Ἄμ' τότε πὼς ξηράει τὴ λαϊκώτα-
τη φράσι «Ἦψε τὸν **κάλλιο** του», ποῦ ποῦ τὴ θύ-
μισε **κίολας** ὁ κ. Στελλάκης, ὁ βουλεφτής:

Σελ. 44. «Τὸ ἡμῖς δὲν τὸ μεταχειρίζονται μὲ τὰ
εἴκοσι τριάντα κτλ., μὰ βάζουνε ἀντὶς τὸ μισός, ἢ-ὄ .
— Καταλάβατε τίποτε; — Μήτ' ἐγώ.

Τὸ **τριπλός**, ποῦ λέει, δὲν εἶναι ὁ δημοτικὸς τύ-
πος, ὁ λαὸς λέει **τριδιπλός**.

Σελ. 49. «Τί εἶναι ἐδῶ; — Σπίτι. — Τί σπίτι εἶναι;
— Σκολιό».

Ἄμα εἶναι σπίτι δὲν μπορεῖ νάνα σκολειό, καὶ ἄμα
εἶναι σκολειό, δὲν εἶναι βέβαια σπίτι.

Σελ. 51. «**Ἀφῆση** (φρασ.) !!! νὰ τῷγραφε τουλι-
χιστο μὲ **υ**!

Σελ. 59. Μαθαίνουμε πὼς τὸ **εἶχα** δὲν εἶναι μο-

(*) Κοίτα τὰ «λίγα λόγια» του στὴν ἀρχὴ τῆς γραμμα-
τικῆς μου (σελ. γ') στὴν ὑποσημείωση, ἀράδα 10.

νάμα παρατακτικός, μὰ εἶναι κα ἀόριστος κα ἀκόμα πὸς τὸ *ἦθελα γράφει* εἶναι δημοτικό. Ἡρώακω αἰε ξεδιδασκόμενος μὲ τοὺς νεομαλλιαροὺς

Σελ. 63. Γιατί χωρίζει τὰ *λέω, πλέω* ἀπ' τὰ *καίω, κλαίω*; — Γιατί δὲν εἶναι γλωσσολόγος, καὶ λοιπὸ δὲν εἶτανε ὁ κατάλληλος νὰ μᾶς δώσει ἀκόμα καὶ μιὰν πρακτικὴν γραμματικὴν.

«Τὸ γνῶθι σαφὲν πανταχοῦ ὅτι χορήσιμον».

Σελ. 68. *ἀφέθικα*. Τέτοιος τύπος μὲ *ε* λαϊκὸς δὲν ὑπάρχει, μήτε πολὺ, μήτε λίγα, μήτε καθόλου χορήσιμος.

Μὰ βαρέθηκα πιά νὰ πλάνω κούφια καρδιά καὶ θὰ σταματήσω γιὰ νὰ μὴν κουράζω καὶ σᾶς ἄδικα τὸν ἀδίκω. Ὡστόσο γιὰ τὴν *σύνθεσιν* δᾶ, ὅπως βέβαια θὰ τὴν ἔλεγε ἀκολουθώντας τὸ νέο σύστημα τῆς τερμινολογίας του, δὲν ἔχωρε ἄξιο νὰ πεῖ τίποτε, μὰ τίποτε τελειοκάντω; Τόσο ἀνάξιο λόγου κολοκυθί λοιπὸν εἶν' ἀφ' τὸ φαινόμενο στὴ νέα Ἑλληνικὴ, ὥστε ὁ νεογραμματικὸς μᾶς μὴδὲ λόγο δὲν κάνει γιὰ δάφτω; ἢ μᾶς καὶ βαρέθηκε νάντιγράφει, καὶ παρήτησε τὴ δουλειὰ στὴ μέση;

Ἀλήθεια, εἶναι τόσο ἄχαρο νάντιγράφει κανεὶς πράγματα ποὺ δὲ νιώθει.

Κιὸς τόσο γιὰ νὰ μὴ φανεῖ πὸς ἀντιγράφει, ἀρνιέται τὸ ξεχωριστὸ χαρακτηριστικὸ του, τὴν τερμινολογία, τὴ δημιουργία δηλ. νέων ὄρων, ποὺ σ' ὄλο κάπο δέλιωτο ἔργο του τόπο πεινηγυρὰ μᾶς ἀποδείχνει καὶ στὴν τελερταία φυσικὴ του σκανταλιώδικα πιά ἄς ποῦμε, μᾶς τὴν κωπανίζει. Μὰ ἐδῶ βιασάει τοὺς παλιούς ὄρους, ὅμι βέβαια ὑποχωρόντας στοὺς ὀπαδῶν τῆς μισῆς γλώσσας, τοὺς ἄρρωστους, ἀφ' τῶς *δ δυνατός*, νὰ ποῦμε, ὁ φυλετικὸς ἀριστοκράτης, μὰ ἀπὸ φιλοτιμία γιὰ νὰ μὴ μεταχειριστεῖ τοὺς δικούς μᾶς, μὰ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ φτειάσει δικούς του, γιατί γιὰ νὰ κάνει τιμὰς ὄρους σὲ μιὰν ἐπιστήμη, πρέπει νὰ τὴν κατέχει μὲ τὰ ὅλα τῆς.

Καὶ γιὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω πὸς σωστά τὸν ψυχολόγισμα ἀνοίξτε σελίδα 84 τῆς γραμματικῆς του γιὰ δεῖτε πὸς τοὺς *συμπλεχτικούς* συδέσμους τοὺς λέει *ὀμοδετικούς*, πολὺ πολὺ ὀμορφα.

Τί θὰ πεῖ ἀφ' τῶ; — Θὰ πεῖ πὸς ἐκεῖ ποὺ μπόρεσε νὰ φτειάσει ὄρο τὸν ἔφτειασε, χωρὶς καθόλου νὰ σεβαστεῖ τοῦ κ. Μάρκου τοῦ Τσιριμώκου τὶς θεωρίαι περὶ γλώσσας;... καὶ δὲ συμμάζεβεται.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΣΑΑΔΗ.—Μὴν ἐργάζεσαι τὴ γῆ παρὰ μὲ σεβασμό. Ἢ γῆ ἔχει γίνε ἀπ' τὰ μάτια, κα' ἀπ' τὰ χεῖλη κα' ἀπ' τὰ μάγουλα ὅ' ὄν ἐξείνον ποὺ ἀγάπησαν ἐδῶ κάτω.

ΣΑΑΔΗ.—Ἄν ὑποφέρης, ἀτόμενε κ' ἔλιξῃ. Δὲν ξέρεις πὸς κα' αὐτὴ ἢ λαμπρὴ μέρα γεννήθηκε ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ νύχτα;

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Προκήρυξις διαγωνισμοῦ διὰ μιαν θέσιν ἀποθηκαρίου τῆς κεντρ. ἀποθήκης τῆς φωτοποθολογικῆς ὑπηρεσίας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἔχοντες ὅτ' ὄφει τὸν ὅπ' ἀριθ. 214 ἐ. ἔ. Νόμον περὶ μέτρων προστασίας κατὰ τῆς φυλλοξήρας καὶ τὸ ἀπὸ Ἡ' Ιουλίου ἐ. ἔ. ἐκτελεστικὸν τοῦτου Διάταγμα, προκηρυσσομεν διαγωνισμὸν πρὸς κατάληψιν μᾶς θέσεως ἀποθηκαρίου τῆς κεντρικῆς ἀποθήκης τῆς φωτοποθολογικῆς ὑπηρεσίας, διενεργηθησόμενον τὴν 12 Φεβρουαρίου ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὄραν 12ῃ π. μ. ἐν τῷ Κεντρικῷ Γεωπονικῷ Χημείῳ Ἀθηνῶν.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διαγωνισθῶσι δέον νὰ υποβάλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον μέχρι τῆς προτεραίας τῆς ἐναρξέως τοῦ διαγωνισμοῦ αἰτησὴν ἐπὶ ὀλιόλεπτου χαρτοσήμου ἢ νὰ ἐπισυναπτῶσι.

1) Πιστοποιητικὸν περὶ τῆς ἐν τῷ μητρώῳ τὸν ἀρρένων δήμου τινὸς ἢ κοινότητος τοῦ Κράτους ἐγγραφῆς τὸν ἢ ἐπιτημὸν ἀπόσπασμα τοῦτου. Προκειμένου δὲ περὶ καταγομένων ἐκ τῶν νέων χωρῶν πιστοποιητικὸν ἐπίσημον τῆς ἀρμοδιᾶς ἀρχῆς, ὅτι κατάγονται ἐκεῖθεν.

2) Διπλωμα διδάκτορος ἢ προλότου τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἢ πτυχίον χημικῆς Σχολῆς καὶ ἀποδείξεις ἐνιαυσίου εἰδικῆς ἐξασκήσεως ἐν ἀνεγνωρισμένῳ χημικῷ ἐργαστηρίῳ, ἢ διπλωμα ἀνωτέρας Γεωργικῆς Σχολῆς τῆς Ἑσπερίας καὶ ἀποδείξεις διετούς ἐξασκήσεως ἐν ἀνεγνωρισμένῳ χημικῷ ἐργαστηρίῳ.

Ταῦτα δὲ θὰ προσαχθῶσιν εἴτε ἐν πρωτοτύπῳ εἴτε ἐν κεκυρωμένῳ ἀρμοδίῳ ἀντιγράφῳ.

3) Πιστοποιητικὸν τῆς ἀρμοδιᾶς ἀρχῆς ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἄγωσαν ἡλικίαν στρατευσίμου, ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὴν στρατιωτικὴν τῶν ὑποχρέωσιν, ἢ ὅτι ἐξηρέθησαν, ἢ ὅτι ἀτηλέγησαν αὐτῆς, ἢ ὅτι ἐκτληροῦσι ταύτην, ἢ ἔτυχον ἀναβολῆς κατ'αίτησιν. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἀρκεῖ ἡ προσαγωγή τοῦ ἀτομικοῦ βιβλιαρίου.

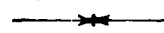
4) Πιστοποιητικὸν τῶν ἀρμοδίων Βιοαγγελέων τῶν Ἐφεσῶν καὶ τῶν Πλημμελειοδικῶν ὅτι δὲν κατεδικάσθησαν ἐπὶ ἀξιοποιεῖν πράξει, συνεπαγομένην στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἢ ἐπὶ τινὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 456, 457, 461, 462 § 1 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἀναφερομένων πλημμελημάτων καί.

5) Γραμμάτων ἐμραίνον τὴν ἔν τινι τῶν ἐν Ἀθήναις δημοσίων ταμείων κατάθεσιν δραχμ. τριάκοντα (30) δι' ἀμοιβὴν τῶν μελῶν τῆς ἐξεαστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰανουαρίου 1915.

Ὁ Ὑπουργός

Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος

ΣΑΑΔΗ.—Ὁ βασιλεὺς γιὰ νάναί μέγας πρέπει νύχη στὴν καρδίᾳ του τοὺς πολέμιστάδες του καὶ τοὺς ποιητὰς τῆς χώρας του.

ΣΑΑΔΗ.—Ὁ ἀρχηγὸς πρέπει νὰ κοιμᾶται ντυμένος.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ δημοσιεύουμε τὴν «Ἀγάπη τοῦ ποιητῆ» (Dechterliebe)—σειρά τραγουδιῶν ἀπὸ τὸ «Λυρικὸ Ἰντεριμέδι» τοῦ Heine στὸ ρυθμὸ τῆς μουσικῆς τοῦ Schumann, ποὺ τὰ πρωτοτραγοῦδησε Ἑλληνικά, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸ Ν. Πορτίτη, ἢ Σμαράγδα Γεννάδη. Στὸ ἴδιο φύλλο θὰ τυπώσουμε κ' ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν «Γιργένεια» τοῦ Εὐρυπίδη ποὺ τὴ μετέφρασε σὲ στίχους ὁ συνεργάτης μας Ἀλέκος Φωτιάδης, καθὼς καὶ τὰ «Καλήμερα στὶς στάνες» τοῦ Πάνου Δ. Ταγκόπουλου.

— Κάτις μᾶς ἔστειλε σοβαρὴ ἐπίκριση, καὶ πολὺ δυνατὴ μάλιστα, γιὰ τὴν «Ἀτολογία τῆς Δημοτικῆς», μὰ δὲν τοῦ τὴ δημοσιεύουμε. Ὅχι. Δὲν ἀξίζει νὰ παίρνονται τέτα πράγματα στὰ σοβαρά, γιὰ τὸ τότε τοῦς δίνεται ἀξία ποὺ δὲν τὴν ἔχουνε. Αὐτὴ νὰ ἴη γνώμη μας κ' ἐννοοῦμε νὰ τὴν κρατήσουμε.

— Ὁ φίλος Νιφβάνας δὲν πρέπει νὰ χολιάσει ἂν τοῦ παρατηρήσουμε, μὲ ὅλο τὸ πρεπούμενο σέβας, πὼς στὸ χρονογράφημά του «Σοσιαλισμός», στὴν «Ἐστία» τῆς περασμένης Κυριακῆς, ἄσκημα ἔκαμε νὰ κοροϊδέψει τὰ ἐργατικά παιδιά ποὺ παρουσιαστήζανε στὸ διευθυντὴ τοῦ Πειραιώτικου Ὁδείου καὶ τοῦτανε πὼς δὲ θέλουνε νὰν τοῦς μαθαίνου-νε πατριωτικὰ τραγούδια γιὰ τὴν εἶναι σοσιαλιστές.

— Τὸ θύρος τῆς γνώμης εἶναι τόσο σπάνιο στὸν τόπο μας, φίλε Νιφβάνα, ὥστε ἔχουμε χρέος, ὅπου τὸ συντυχαίνουμε καμὶ φορὰ νὰν τὸ προσκυνάμε κι ὄχι νὰν τὸ κοροϊδεύουμε.

ΣΑΑΣΠ.— Ἄν ὁ σοφὸς σπικαίνει, τὸ κάνει γιὰ τὸ ξέρε πὼς τὸ κερί ἀπ' τὸ φυτίλι του ξοδεύεται καὶ λιώνει.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς—Εὐκλάδων

Γραμμὴ Πειραιῶς—Ἀλεξάνδρειας

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλιζας καὶ μηχανὰ ἀρῆσ σου ταχύτητος πολυτελείας κ' ἰά ἔσεως θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιοι ΕΣΠΕΡΙΑ ἀ ἀχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Πορτὶα Τροῦμπα).

Ἐκάστην ΗΕΜΙΤΗΝ, ὄραν 10.30 μ. μ. διὰ Σῦρον Τήνον, Ἀνδρον καὶ Κόρθιον.

Ἐκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὄραν 3 μ. μ. δι' Ἀλεξάνδρειαν διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμᾶ Κοῦζ καὶ Γιού, Ἀδελφῶν Γαϊόλμαν καὶ Σ. Σω.ιάδου, (Πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμονοίας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44, (ἔπισθεν Ἀγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλβᾶγον, ὁδὸς Ἀντωνιάδου, 1.

(Ἐκ τοῦ Πρακτορείου)

ΣΑΛΛΗ.—Οἱ ὄραιοι καρποὶ τοῦ ὁ μπαξεβάνης προσφέρνει στὸ Σουλτάνο εἶναι μαζεμένοι ἀπ' τοὺς κητους τοῦ ἴδιου τοῦ Σουλτάνου.

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ**Γενικὸς Διευθυντῆς ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ****ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ****Τὸ ταχύπλοιο θαλαμηγὸν Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον****“ΙΩΑΝΝΙΝΑ”**

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (μέσω Καλαμῶν—Πατρῶν) κατ' εὐθεῖαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 27 Ἰανουαρίου

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΑΘΗΝΑΙ”

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς μέσω Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθεῖαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 4 Φεβρουαρίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΠΑΤΡΙΣ”

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς μέσω Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθεῖαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 11 Φεβρουαρίου.

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ἔπισθεν Ἀγίας Τριάδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀσφαλισωσι θέσει ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας καὶ εἰς αὐτοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ἐποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν Σημαίαν ὁδὸς, μεγαλύνετε τὴν Πατριδα ὁδὸς.